

CASO RINLO: A DIGNIDADE RECUPERADA

Daniel López Vispo*

"A dignidade recuperada: un treito de litoral que se conserva, unha Rede Natura que empeza a ser". Con estes enunciados, así de breves, resume Daniel Vispo o resultado desta longa loita reivindicativa en defensa, no só dun espazo da nosa Rede Natura do litoral (LIC de As Catedrais), senón da dignidade de todos os nosos espazos protexidos, do noso litoral e, e en suma, das xentes de Rinlo, de Ribadeo e da Mariña en xeral. A Vispo, secretario xeral de ADEGA no momento de coñecerse o proxecto de piscifactoría para Rinlo, débémolle en boa medida o acerto e o impulso continuado a unha loita con froitos que catro anos despois se mostran como definitivos e esperanzadores. Neste artigo destaca algúns aspectos quizais intanxíbeis pero de grande importancia da mesma.

A DIGNIDADE ATROPELLADA

A historia desta reivindicación empeza para ADEGA en agosto do 2004 coa presentación das primeiras alegacións ao Estudo de Impacto Ambiental. Mais o proxecto do Sr. Ramón Álvarez-Cascos, representante de Acuinor, comeza moito antes en Asturias onde lle fora rexeitado por dúas veces o proxecto acuícola por afectar a espazos protexidos (en febreiro e en outubro de 2003, nos concellos de Valdés e Castropol, respectivamente).

O proxecto de Álvarez Cascos chega a Galiza

En Novembro do 2002 unha marea negra de chapapote chega ás costas galegas. Empezara sendo un grave accidente dun petroleiro demasiado gastado polos anos, pero axiña, grazas á soberbia e incompetencia dos gobernos de Fraga e Aznar, -con absoluto desprezo pola pericia da xente do mar-, acabaría converténdose nunha trágica catástrofe para todo o litoral e para toda Galiza.

Co barco afundido, a incompetencia é máis evidente e non hai mentiras que sirvan para calmar tanto enfado, para encubrir as inoportunas cacerías do Sr. Fraga ou para esconder a indiferenza do Sr. Aznar. Non hai outro remedio que "sacar de carteira": Fraga anuncia salarios para os mariñeiros en terra, os gobernos da Xunta e do Estado inventan o "Plan Galicia" e a terra enteira énchese de luminosos carteis anunciando autoestradas, pontes, pistas, paradores, concentracións parcelarias, piscifactorías, e un longo etcétera. É neste momento cando aparecen os proxectos de acuicultura de Rinlo (da man de Álvarez Cascos) e de Touriñán (da man de Pescanova). Así nace o Plan Sectorial de Parques de Tecnoloxía Alimentaria para a costa galega impulsado polo Sr. López Veiga, daquela conselleiro de Pesca.

Montse Lombardía

Rinlo atópase dentro do Lugar de Interese Comunitario das Catedrais (Ribadeo).

As piscifactorías queren solo protexido

Nun litoral sobrevalorado pola especulación urbanística, os proxectos acuícolas en terra querían terreos a baixo custe, e a tal fin parecía estar reservada a Rede Natura. Pescanova fíxase no espazo máis deprimido da Costa da Morte e Álvarez Cascos na costa de Lugo máis próxima á súa Asturias natal.

A ocupación da Rede Natura pola acuicultura tiña, sen embargo, impedimentos legais que, sorprendentemente, non viñan da Directiva Hábitats nin da Lexislación ambiental, senón da Lei do Solo, recentemente estreada e promovida polo entón conselleiro de Ordenación Territorial e Obras Públicas, Xosé Cuiña. A Lei 9/2002 do Solo era de avanzado perfil proteccionista e tiña prohibido os usos urbanísticos residenciais e industriais en solo rústico de especial protección de espazos naturais.

Coa escusa fabricada duns capachos para o chapapote, Fraga obriga a dimitir a Cuiña en xaneiro de 2003, antes de que o Sr. Aznar, investido de arrogancia imperial, chegara á Coruña para apuntalar o

Montse Lombardía

Pobo de Rinlo.

Plan Galicia (Gaiás incluído), anunciando o final de tanto atraso multisecular.

Coa chegada do Sr. Alberto Núñez Feijoo á Consellería de Cuiña, modifícase a Lei do Solo en menos de un ano, facendo da normativa un esperpento: en solo rústico de especial protección da Rede Natura seguirán estando prohibidas as construcións e instalacións agrícolas e de apoio á gandería extensiva, pero poderán autorizarse aquelas construcións e instalacións destinadas ao establecemento da acuicultura que, ademais, deixan de ser consideradas actividades industriais.

Os proxectos acuícolas poden dispor de solo a baixo custe, mesmo antes de que a modificación se chegue a aprobar no Parlamento de Galiza en decembro de 2004). Saen a exposición pública os proxectos sectoriais e Estudos de Impacto Ambiental das piscifactorías de Rinlo (en maio e agosto de 2004) e de Touriñán (en xuño de 2004) sobre terreos da Rede Natura, adquiridos a menos de 1 €/m².

O Plano Sectorial de Parques de Tecnoloxía Alimentaria retrasárase algo máis, pero, cunha tramitación acelerada,

exposición pública incluída, sería aprobada no Consello da Xunta en xuño de 2005, tras a derrota electoral sen ter sido sometido a trámite de Avaliación Ambiental Estratéxica, ordenado pola Directiva 2001/42/CEE.

Indignantes Declaracións de Impacto Ambiental

Á indignidade da modificación da Lei 9/2002 para poñer a disposición da acuicultura o solo rústico de especial protección da espazos naturais, súmase a indignidade das Declaracións de Impacto Ambiental favorábeis en Lugares de Importancia Comunitaria (LIC), así declarados para seren protexidos como Rede Natura, que ademais inclúen hábitats prioritarios nos que, -de acordo coa Directiva 92/43/CEE-, só se poderá intervir alegando *"consideracións relacionadas coa saúde humana e a seguridade pública, ou relativas a consecuencias positivas de primordial importancia para o medio ambiente"*. Así, de nada lle servía á Rede Natura a protección da Directiva 92/43/CEE nin a lexislación ambiental, que quedaba reducida ao papel de adornar as páxinas dos Boletíns Oficiais. Tampouco lle servía aos propietarios do solo, obrigados a vender a baixo custe uns terreos sobre os que non podían intervir nin construír.

Indignante trato de favor

Consumíriase no último Consello da Xunta presidido por Manuel Fraga, con data 28 de xullo de 2005, no que, -a proposta do Sr. Feijoo-, se aproban os proxectos sectoriais de Rinlo e Touriñán facéndoo pasar por proxectos de utilidade pública, cando non eran máis que negocios particulares. Alberto Núñez Fei-

Montse Lombardía

Membros de ADEGA paralizan as obras de Acuínor en Rinlo (agosto 2005).

joo emprendía así, da man de Pescanova, a súa volta a San Caetano.

Ao día seguinte deste Consello da Xunta, o concello de Ribadeo completaría a indignidade concedéndolle á Álvarez Cascos a licenza de obras sen agardar á publicación no DOG do acordo do Consello da Xunta e, a maiores, sen contar con todas as autorizacións preceptivas, como a autorización da D.X. de Costas do Estado para a ocupación do dominio público, a autorización da Xunta para a ocupación da Zona de Servidume do DPMT e a autorización da actividade pola Consellaría de Pesca.

Por se fora pouco, véndense dúas parcelas de terreo público, -de 28.390 m² e 2.405 m², respectivamente-, a Álvarez Cascos polo trámite de urxencia e ao prezo de 1 €/m²; ambas as dúas parcelas procedentes dunha masa común da concentración parcelaria que deberan ser propiedade dos veciños da parroquia de A Devesa, ou que, en todo caso, -en virtude

do disposto na Lei 9/2002, de conservación da Natureza, sobre dereito de tanteo e retracto-, debería ter sido adquirida pola Dirección Xeral de Conservación da Natureza.

RECUPERANDO A DIGNIDADE

Cando o 20 de Agosto do 2005 un grupo de compañeiros e compañeiras de ADEGA decide enfrontarse ás máquinas de Acuínor en Rinlo, ADEGA inicia, non só unha longa loita en defensa dun singular espazo como é o LIC de As Catedrais, senón tamén un longo traballo por poñer en valor toda Rede Natura, o noso litoral, a lexislación ambiental e, en definitiva, a dignidade do territorio e da xente. ADEGA actuou con decisión e disposición, xa que, de consumarse a ocupación de Rinlo, detrás virían Touriñán e os demais espazos do litoral ameazados polo Plan Sectorial de Acuicultura.

As dúas sentenzas do TSXG devolven á xente de Rinlo e de Ribadeo e a toda Galiza este singular espazo da Rede Natura e, con el, a dignidade dos nosos espazos protexidos e da lexislación ambiental que, por fin, comeza a ser aplicada.

Pero, cun goberno da Xunta que se estrea anunciando a volta de Pescanova a Touriñán, aprobando definitivamente o parque eólico do Oribio nunha das serras de maior valor do LIC Ancares-Courel, promovendo unha nova modificación da Lei do Solo e impulsando retrocesos inaceptábeis na protección da Rede Natura, somos conscientes de que, outra vez, toca traballarmos moi en serio, seguindo o compromiso que ADEGA ten adquirido coa nosa Terra.

* Daniel López Vispo é membro da Xunta Directiva de ADEGA.

ALVARELLA
ecoturismo

Turismo e Natureza

- ❖ Aula de natureza e Entidade para a Educación Ambiental
- ❖ Actividades de educación ambiental
- ❖ 60 prazas no ALBERGUE e 8 na CASA
- ❖ Servizo de restaurante para grupos
- ❖ Turismo cultural
- ❖ Rutas de sendeirismo
- ❖ Obradoiros
- ❖ Xogos ambientais
- ❖ Xogos tradicionais
- ❖ Horto ecolóxico
- ❖ Enerxías renovables
- ❖ Piscina
- ❖ Pista deportiva
- ❖ Servizos concertados de piragüismo, vela e cabalos

Breanca Doróña s/n 15637 Vilarmoiar A Coruña
Tlf./fax 981.78.45.63 info@alvarella.com

www.alvarella.com

Achégate ó Parque Natural das Fragas do Eume